

Ubožec.

Dramatičen prizor; zložila Lujiza Peajakova,

O s o b e :

Jaroslav,	}	bratje.
Ivan,		
Mirko,		
Olga,	}	njih sestri.
Jelica,		
Ubožec.		

(Gledališče: Soba z dvojimi vrati, jedna vhodna, a druga drže v dotično sobo.)

Olga.

Od rádoti sama ne znam kaj počnem,
Večer ta najljubši mi v letu je vsem!

Jaroslav.

A meni stoprv! od veselja ne spím,
Ne jem in ne pijem, ne vem kaj storím!
Popreje, ko vrata se nekoč odpró,
Zagledal sem smreko zeléno lepó,
In belih, rudečih in pisanih sveč
Po njej je nataknenih sto, a še več.

Ivan.

Nastavil sem tudi jaz svoje okó —

Olga.

To bilo nij prav, to —

Ivan (jej seže v besedo).

Ej, jedno samó!

A videl sem z jednim očesom stvarj,
Da tisoč bi želel imeti očij!
Uzé nanosili so angeli nam,
Popisati česar nikakor ne znam.
Orehov od čistega, čujte, zlatá,
In jábolk leskečih se v svitu srebrá.
In smôkev napravljen somenj je bogát,
In grozdja, in jederc, ki zobljem jih rád.
Zazrl sem i konjca, trdnjavo lepó,
In púnico tudi, ki miga z glavó,
In —

Jelica.

Púnico, púnico, ali je res?
Za Jelico ista prišla iz nebes!

Mirko.

Da skoro bi zvonček vže ljubi zapel,
Na gla s bi zavriskal brez konca vesel!

Jelica.

O, Jelica tudi, ne, Mirko, sam ti,
Veš, Jelica danes jokala še nij!

(Nekdo potrka na uhodna vrata.)

Olga.

Kdo trka?

(Glas pred vratmi:)

Ubožec, ki prosi lepó,

Da smel bi ogréti otrplo teló!

(Otroci vzkliknejo:)

Le noter, le noter takój! (Olga odprè vrata.)

Ubožec.

Ali smem?

Olga.

Brez skrbi!

Jaroslav.

In dobro si došel nam vsem!

(Otroci se ubožcu prijazno bližajo.)

Olga (ljubkovaje ga).

Pozdravljen mi bodi! — A Bog moj presvet,

Ročici ste mrzli, še bolj nego led!

O daj, da ogrejem ji tebi skrbnó,

Nij res, da je v izbici našej gorkó?

Še vedno trepečeš, ubožec ti moj,

Zakaj si od doma podál se nocoj?

Jaroslav.

Nocoj, ko pri svojcih se vsak veselí,

Drevó, ko božičino rajsko blestí!

Ubožec.

Otroci presrečni! — pri meni domá

Nij rádsti, ampak vladarstvo gorjá!

Nij svita, ki padal bi v kočó temnó,

Le sólze svetlé se, ki tamkaj tekó!

Jaroslav.

Li stářišev némaš?

Ivan.

In v kočí si sam?

Ubožec.

O stářiše dobre, preljube imam,
 Sestríco in brateca, mi draga obá,
 Ki ljubim ju vroče iz vsega srcá.
 A z delom končal se je oča bolán,
 Ter z bedo borí se mi mati zamán,
 In bratec, sestřica — od gládi mrjóč —
 Ubožca mi vzame božičina noč!

Olga.

Kaj čujem, moj Bog! — — a le bodi srčán,
 Za tebe je tudi na zemljo poslán
 Nebeski otrók, ki obhaje ves svét
 Z usmiljenjem božjim brezkončnim razgrét.
 Nikári ne jóči, o bodi vesel,
 Pomoči, darila ti bodeš prejel!

Jaroslav.

Takísto je deček! delím rad s toboj
 Kar meni naklonjeno bode nocoj!

Ivan.

Za bratom ostajati nehčem nikdar:
 Ta súknjica tópla (si jo sleče) moj prvi je dar!
 Ne gledam, trpinčil da oster bi mraz
 Zdaj tebe, ko v gorkem prešrečen sem jaz.

Mirko.

Nasmihaj otrók se! glej, čevlje imam,
 Noví in lepí so, ná! tebi jih dam!
 Ahá, zdaj vesel si, ker nijsi več bos,
 In čuj! še pogače darujem ti kos!

Jelica.

A Jelica tebi posodi celó
 Še púnico svojo, ki miga z glavó,
 Če skoro prineseš jo zopet nazaj;
 Povédi, te prosim, povédi, kedaj?

Olga.

Pozdravi sestřico in brateca domá,
 Jaz zá-nja prositi hčem vedno Bogá.
 Veržico ljubo mi, vzemi, zlató (si jo sname z vratú),
 In kupi zdravila potrebna za njó,
 A mreti ne smeta, sicer bi gorjé
 Prebridko morilo še moje srcé!

Ubožec (sladko nasmihaje se).

O dúšice! stokrat vse plati vam Bog,
 Na zemlji najboljši ste dobríh otrók!

(Zvonček zapoje v dotičnej sobi.)

Ivan.

Oj, čujte, zapél je vže zvonček sedáj —

Jaroslav.

Hitímo, hitímo, odpira se raj!

(V tem, ko se otroci nepotrpežljivo razgovarjajo, otide ubožec.)

Olga.

Nikári! zvonilo le prvi je krat —

Mirko.

A vendar zavriskal bi Mirko vže rad!

Ivan (Jaroslavu).

Poslušaj! sreé mi utrípa glasnó,

Od sreéce mu v prsih je zdaj pretesnó.

(Zvonček z nova zapoje, vrata se počasi odpirajo, na mizi je videti razsvetljeno drevó in svetlo dete sedeéce pod njim.)

Olga.

Oj, Jelica, čakaj, ne dirjaj takó —

Jelica.

Jaz púnico vidim, ki miga z glavó!

Ivan.

Caróбно vsa izba v svetlobi žarí,

Krasnéjše gotovo pri angelih nij!

Olga.

Od svita sem slepa, a bratje, kdo vé,
Kde deček ostal nam preljubi je, kdé?

Jaroslav.

Ne vidiš li njega, sestrica, ki tam

Pod smreko premilo nagiblje se k nam?

Pozdeva se meni, da deček svetál

Podoben je njemu, ki tukaj je stal.

Glej, solnce, katero mu kráši glavó,
Gorkóto, ki lije mi v dušo mladó,
Popreje sijalo je v njega očéh,
In solnčno ogreval me tudi je sméh.

Olga.

Res, to je obrazek kroták in premil —
Prešinja me misel, k do deček je bil! —
Točila od svete bi gróze solzé,
A vendar vse silijo k njemu željé,
Tresóča, razvnetá na tleh jaz klečím
In dete nebesko v molitvi čestím!

Božjó.

Le bliže, otroci, nikari bojèč
Ne glédite mene iz dalje, ljubèč
Ročící jaz širim nasproti vam vsem,
Da čútite blágoslov njih in objém.
Pritécite srčno na mesto svetló,
Ki „noter“ pozvali ste rajsko ljubó,
Ko trkalo vam je na duri srcá
Uboštvo, prosèč da pomoč se mu dá.
Vže v zlato si knjigo to delo nocoj
Zaznámoval Oča nebeski je moj. —
Pogódili dobro ste, deček sem jaz,
Ki bil je prosilec nesrečen pri vas.
O, raznobrazne na krogu zemljé
Kažó. siromaštva se slike bledé!
Naj vsaka prezvesto oživlja spomín,
Da v njej prikazuje se božji vam Sin,
Da njemu storjeno v nebesih veljá,
Kar vbožcev najslabšemu tukaj se dá!
Ljubezen gorečo hranite živó,
Brez nje je življenje vsaktero mrtvó,
A ona uzorni in divni je cvet,
Ki v mílosti svojej Bog vsádil na svet! —
Prijátelji ljubi, ostavljam vas zdaj,
A milo sprejeti vas hočem nekda,
Kder v angelskem zboru čestite pojóč
Preblagi na veke božičino nóč! —

Cesarjevič Rudolf.

Bilo je dné 21. avgusta meseca 1858. l., da je nenadoma Dunajčane ustrašilo gromenje topov. Tisoč in tisoč prebivalcev dunajskega mesta je z nekacim strahom štelo osodepolno naznanilo: dvajset, jeden in dvajset, dva in dvajset! Dalje ni nihče štél. Vesel krik nastane po mestu in nepopis-